

ІНВЕСТИЦІЇ В СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ДЛЯ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

Буніч Ірина Павлівна,

Студентка

Соколовська Ірина Михайлівна,

Аспірантка

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Вступ. Молочна галузь посідає одне з провідних місць у структурі економіки країни. Молоко, як один з основних базових продуктів харчування, є важливою складовою здорового раціону та належить до пріоритетних товарів у споживчому кошику: в Україні витрати на придбання молочних товарів складають близько 17% продовольчих витрат населення. Наявність значної кількості споживачів різних цільових груп обумовлює широкий асортимент молочних продуктів, які відрізняються за призначенням, споживними властивостями, технологією, упаковкою, термінами зберігання. Проте сучасний стан молочної галузі, незважаючи на перспективність її розвитку, викликає певні турботи у фахівців, що по'язані, насамперед, із впровадженням інноваційних технологій та уповільненням інвестування.

Мета роботи. Метою даної роботи є висвітлення впливу інвестицій на підвищення ефективності розвитку молочної промисловості в Україні.

Результати та обговорення. Експерти науково-дослідницької мережі IFCN зазначають, що у 2019 р. Україна займає 22 місце у світовому рейтингу виробників молока (1,5 % світового виробництва) та має всі шанси наростити свою частку у структурі світового експорту. Разом з тим, Україна займає третє місце у світі по експорту казеїну, п'яте – по експорту масла, восьме – по

експорту сухого збираного молока. Також Україна – це другий найбільший постачальник масла до ЄС після Нової Зеландії [1]. На ринку молочної продукції України працює більше 300 підприємств, що виготовляють молочну продукцію. Наразі, приблизно 33% ринку займають дрібні виробники, а частина, що залишилась, розподілена між декількома основними гравцями: Данон (ТМ «Активія») – 13,15%, Молочний альянс (ТМ «Яготинське») – 11,19%, Лакталіс (ТМ «PRESIDENT», ТМ «Лактонія», ТМ «Фанні») – 9,95%, Люстдорф (ТМ «Селянське») – 9,8%, Вім-Біль-Дан (ТМ «Слов'яночка») – 8,84%, комбінат «Придніпровський» (ТМ «Злагода») – 5,52%, ТОВ «Молочна компанія Галичина (ТМ «Галичина») – 5,26% тощо [2].

У сформованих ринкових умовах підвищення конкурентоспроможності продукції багато в чому залежить від інноваційної діяльності підприємств, яка здатна забезпечити розробку, освоєння нових видів продукції, забезпечити високий рівень якості та цінові переваги, формувати умови для активного просування продукції на зовнішні ринки. Забезпечити успішність вітчизняних виробників може вдала інвестиційна політика.

За думкою В. Чагаровського, голови Спілки молочних підприємств України, без потужних фінансових інститутів для інвестицій, вітчизняну молочну галузь чекає сумне майбутнє. Незважаючи на певну інвестиційну привабливість, внутрішніх фінансових ресурсів для успішного розвитку обмаль, водночас іноземні інвестори не проявляють активності. Втім, як приклад успішної інвестиційної політики, слід зазначити, що на модернізацію молочної галузі Польща отримала від ЄС 24 млрд євро та на сьогодні є лідером у Європі по виробництву молочної продукції. За останні 10 років ЄС також інвестував у молочну галузь Німеччині 68 млрд євро, Франції – 56 млрд євро [3].

За період 2012-2018 рр. обсяги прямих іноземних інвестицій у молочну продукцію України були дуже незначними, їх частка в загальних обсягах прямих іноземних інвестицій в Україні становила 1,72-1,33%. Причому за аналізований період сума іноземних інвестицій в сільському господарстві

зменшилась на 25%, що говорить про значний відтік іноземного капіталу з галузі. В свою чергу це свідчить про те, що рівень привабливості сільського господарства України для іноземних інвесторів досить низький: високі інвестиційні ризики, недостатня прибутковість на вкладений капітал.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, що фактично надійшли в сільське господарство України починаючи з 2012 р, на кінець 2018 р., наведено на рис.1.

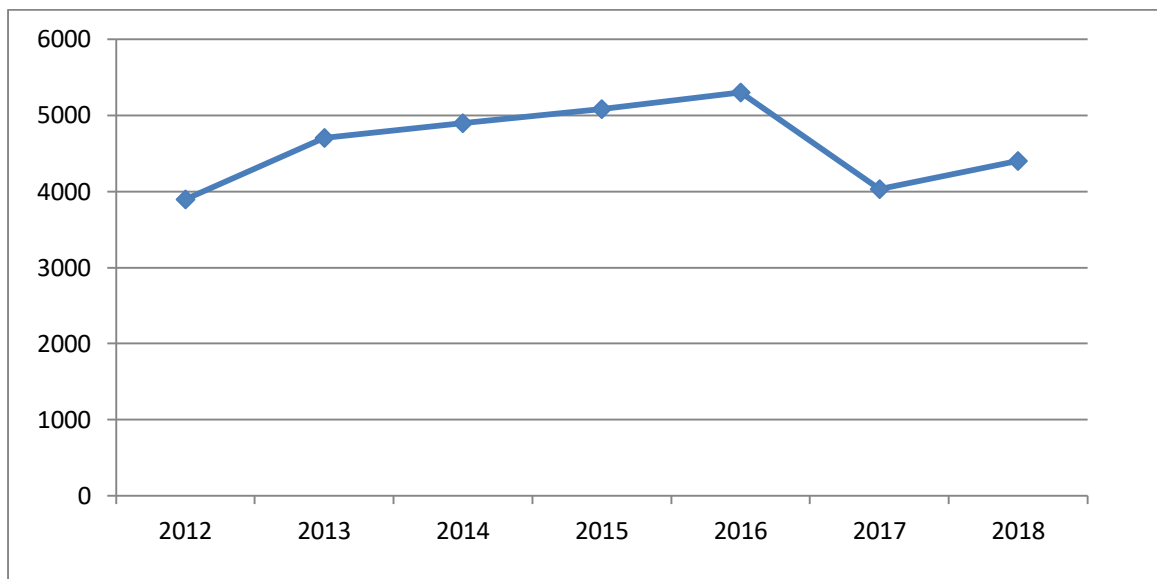

Рис.1. Динаміка прямих іноземних інвестицій в сільському господарстві України у 2012-2018рр., млн. дол. (за даними [4])

Основними країнами-іноземними інвесторами вітчизняного сільського господарства є Кіпр – при цьому його частка в загальних обсягах інвестування за період 2010-2016 рр. зросла на 10,2 %, до 36,4%; Велика Британія – 10,2%, Німеччина – 6,3%, Польща – 6,1%, Франція – 4,3%, США – 3,5%, Нідерланди – 3,3% від загальних обсягів інвестицій в галузь. Найбільше збільшили свою частку такі країни, як Кіпр – на 10,2%, Франція – на 2,0%, Польща – на 1,7%. До країн-інвесторів, які активно зменшували свою частку в загальних обсягах іноземного інвестування, слід віднести Великобританію – зменшення на 9,9%, США й Австрію – на 3,2 % кожна, Німеччину – на 2,3 % [5, с. 26].

Іноземні інвестори значним недоліком інвестиційного середовища України вважають правову, політичну та економічну непередбачуваність. Вони відносять Україну до країн із підвищеними інвестиційними ризиками та вказують на неефективну дієздатність механізмів забезпечення ринкових прав і свобод іноземних інвесторів, захисту їх майнових прав та інтересів.

Разом із тим є перспективні проекти розвитку вітчизняної молочної галузі. Найбільш відомим є проект Міжнародної фінансової корпорації IFC у 2,6 млн. дол. на консультативну програму, що спрямована на розвиток молочної галузі в Україні. Цей проект спрямований на збільшення обсягів молочної промисловості України шляхом підвищення операційної ефективності та продуктивності молочних виробників, поліпшення доступу фермерів до ресурсів, послуг і фінансуванню, а також шляхом підтримки модернізації молочних заводів. Проект стартував в січні 2018 року та завершиться 31 грудня 2019 року. Під час пілотної фази проекту IFC планує розробити, протестувати та перевірити інструменти, підходи та партнерства, які дозволять на етапі розширення проекту підтримати розвиток понад 600 молочних кооперативів в Україні, що об'єднують або обслуговують 40 тис. дрібних виробників молока та охоплюють понад 30 тис. молочних фермерів.

Після завершення пілотної фази у 2019 році, вже з 2020 року проект розширять на загальнодержавний рівень. Партнером стане уряд Австрії. Передбачається, що інвестиції в модернізацію та підвищення ефективності дозволять Україні подвоїти обсяги виробництва молока до 2030 року [6].

Висновки. Іноземне інвестування посідає особливе місце в структурі зовнішньоекономічних пріоритетів розвитку сільського господарства України. Однак практика свідчить, що на сьогодні іноземні інвестиції через незначні їхні масштаби не мають суттєвого впливу на стан його функціонування і не сприяють розв'язанню пріоритетних завдань розвитку. Розширити можливості нашої країни по залученню іноземного капіталу здатне правильне розуміння мотивів й інтересів іноземних інвесторів та відповідно побудована система регулювання, яка здатна об'єднати інтереси іноземних інвесторів із

національними економічними інтересами держави. Сільське господарство України не повинне орієнтуватися лише на зарубіжні джерела інвестування, які не можуть відігравати ролі головного важеля економічного зростання, але за умови їх обґрунтованого й раціонального використання навіть незначні надходження сприятимуть поживленню виробництва, підвищенню його ефективності. Також важливо забезпечити певний баланс між обсягами внутрішнього і зовнішнього фінансування національної економіки.

Список літератури

1. Україна на 22 місці у рейтингу світових виробників молока. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/ukraina-na-22-misci-u-rejtingu-svitovih-virobniciv-moloka> (дата звернення 15.09.2019).
2. ТОП-10 українських производителей молочной продукции. URL: <http://agroreview.com/ru/news/top-10-ukraynskyh-proyzyvodytelej-molochnoj-produkcyu?page=16> (дата звернення 15.09.2019).
3. В Украине «молочка» дорогая через нехватку сырья. URL: <http://agroreview.com/ru/news/v-ukraine-molochka-dorogaya-cherez-nehvatku-syrya?page=9> (дата звернення 27.09.2019).
4. Сколько иностранных инвестиций поступило в Украину в 2010-2018 годах. URL: ru.slovoidilo.ua/2018/08/31/infografika/jekonomika/skolko-inostrannykh-investicij-postupilo-ukrainu-2010-2018-godax (дата звернення 03.10.2019).
5. Поліщук С. П. Особливості іноземного інвестування в Україні в умовах економічної кризи // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 7, частина 3. С. 25-28.
6. IFC інвестує \$2,6 млн на розвиток молочної галузі в Україні // Вісник молочників. 29 травня 2019. №5 (89). URL: <http://ukrmolprom.ksev.ua/analitika/shchomisyachna/category/2019> (дата звернення 03.10.2019).